

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—

TABOKE izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
da umom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10.—, za ino-
zemstvo D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—,
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi: I
MARIBOR, Jurčičeva ulica

Poštnina plačana v gotovini.

MARIBOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevilni ra-
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
uzira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

», sreda 5. julija 1922.

Številka: 148.

Razkrinkani Ka- menaroviči.

Maribor, 4. julija.

Prodaja Peskove »Jugoslavije« Kamenaroviču in njegovim tovarišem, o kateri smo poročali v včerajšnji številki našega lista, je večje važnosti, kakor pa bi se zdelo na prvi pogled. Ta prodaja ne pomeni nič več in nič manj kakor razkrinkanje Kamenaroviča in Kamenarovičev. Ko je prišel nenadoma in nepričakovano prvi na- pad g. Kamenaroviča na voditelje de- mokratske stranke, je bil po- ložaj marsikaterega tudi poštenega človeka, in to celo v vrstah manj od- ločnih pristašev demokratske stranke, vrlo težak. A to ne radi obitani in bla- ta, katerega je vrgel ta gospod na naše voditelje, ampak radi njegove osebe same. Gospod Čiro Kamenarovič, cen- tralni ravnatelj »Jadranske banke«, torej popolnoma nepolitičen, nepri- stranski človek, ki ima v mislih samo interese svojega podjetja in ničesar drugega — je mislila javnost — je druzel krinko z obraza demokratskih vo- diteljev, zato ni mogoče, da bi lagal. Čemu neki tudi, saj je njemu kot pri- vatni in nepolitični osebi popolnoma vseeno ali so ti, katere obdolžuje, te ali one stranke; njemu gre pač le za poštenost ter za boj proti korupciji. Gosp. Kamenarovič se je pojavil na- enkrat v šentflorjanski dolini kakor umetnik Peter, nepoznan in ravno ra- di tega čist.

Tako je mislil marsikateri zasebnik, tako pa so mislili tudi politični so- vražniki demokratske stranke v Slo- veniji; ti še posebno z veseljem, saj jim je prišel g. Kamenarovič kakor sam odrešenik, odposlanec z neba, da z ognjenim mečem čistosti in poštenja pokonča grešne demokrate, njihove najhujše in najnevarnejše nasprotni- ke. Nič ni potem čudnega, ako so poli- tični nasprotniki demokratske stranke, verjeli v njegove pravične namene, kakor v resnice svetega pisma. Za dvom, priznajmo odkrito, niso imeli veliko vzroka, a čemu naj bi tudi dvo- mili o svojo škodo? Krepko so sedli na njegov umazani lim in sedaj — sedes Kamenarovičem vred prav globoko v njem. Zakon neznanosti sil, ki vladajo človeštvu, je pač tak, da se vsaka lo- poviščina prej ali slej sama razkrinka — in tako se je tudi lopoviščina gosp. Kamenaroviča in njegovih sotrudi- kov, in to še prej, predno smo prič- kovali.

Danes po nakupu Peskove »Jugo- slavije« g. Kamenarovič ni več neznan umetnik Peter, danes vé že vsak poli- tičen otrok v Sloveniji, da je g. Kame- narovič v resnici Konkordat, ki je prišel v šentflorjansko dolino le zato, da napravi v njej politično zmešnjavo ter se ž njo okoristi. Danes vé že vsak- do, da njegovi napadi na demokratske voditelje niso bili spontano ogorčenje proti dozdevni gospodarski nepravil- nosti, ampak skrbno za plotom čistosti, poštenosti in nepristranosti priprav- ljeni politični izpadi najumazanejši- sorte, tako umazane, kakor jo Slove- nija doslej kljub mnogemu blatu ven- dar še ni videla. G. Kamenarovič se je bil odločil stopiti v politično areno Slovenije ter v njej poizkusiti svojo srečo. Kupil je najprej Peskovo poli- tično dedščino, kar je Pesku prišlo le prav, saj je vsled znanih afer, ki so ga prisilile, da se je umaknil v temo, ni mogel več sam rabiti ter poizkusil še predno nastopi javno, zahrbtno po- dreti na tla najnevarnejšega bodoče- ga političnega nasprotnika — demo- kratsko stranko. Vedel je iz zgodovine

Vprašanje demisije Marinkoviča in Žerjava

Seja demokratskega kluba. — Imenovanja državnih svetnikov.

Beograd, 4. julija. (Izv.) Jutri bo demokratski klub storil definitiven sklep glede demisije ministrov Marinkoviča in Žerjava. Kakor izvemo, je minister Marinković ponovno zahteval, da se mu dovoli izstop iz kabineta in je voljan ostati le še en teden na svojem dosedanjem mestu. Dosedaj se demokratski klub še ni določil, katera oseba bi prevzela ta resort. Glede vstopa Ljube Davidoviča so mnenja delje- na. Dr. Žerjav bo, kakor se sodi, na splošno željo obdržal še nadalje svoj portfelj ter se v kratkem podal v Beograd, da se loti aktivnega dela.

Radikalci in državno posojilo.

Beograd, 4. julija. (Izv.) Radikal- ni klub razpravlja na svoji jutrajšnji seji o državnem posojilu. Splošno se sodi, da bodo radikalci glasovali za sprejem predlogov o posojilu. Ako bo radikalni klub rešil to vprašanje že

jutri, potem se bo pojutrajšnjim sestaj finančni odbor narodne skupščine ter predložil predloge o zunanjem držav- nem posojilu parlamentu. Po želji vla- de bi se moralo to zadevo rešiti še v teku tega tedna.

Genovske konvencije pred ministrsk. svetom.

Beograd, 4. julija. (Izv.) Na svoji včerajšnji seji je ministrski svet raz- pravljaj v glavnem o znanem načrtu genovskih konvencij z Italijo. Največ časa se je razpravljalo o vprašanju Zadra, za katerega zahtevajo Italijani, kakor znano 20 kilometerski nevtralen pas. Zunanji minister dr. Ninčić je na- glasil, da se zadeva vleče že predolgo

ter da je skrajni čas, da se končno re- ši. Večina ministrov je naglašala naj- odločneje, naj se da Zadru prvotno v rapalski pogodbi določeno ozemlje ne pa še pasu, kakoršnega zahteva Italija. O ostalih 15 konvencijah se je odločilo, da se jih še temeljito izpremeni predno se jih ratificira.

Tajna pogodba med Anglijo in Italijo.

Berlin, 4. julija. (Izv.) Kakor po- roča »Petit Parisien« iz zanesljivega londonskega vira, se je sklenila med Lloydom Georgesom in Schanzerjem te dni v Londonu tajna pogodba, po kate- ri se obvezujeta obe državi, da se bosta v vsakem slučaju obojestransko pod- pirali. Baže je v tej pogodbi govora tu- di o interesnih sferah v Orijentu ter v

Srednji Evropi. Med drugim sta se v tej pogodbi postavili obe državi tudi na stališče, da ne bosta delali nikakih zaprek Avstriji, ako se bo ta hotela združiti z Nemčijo. V pariških krogih vlada vsled tega veliko ogorčenje. Raz- merje med Anglijo in Francijo postaja ponovno poostreno.

VPRAŠANJE KOMUNISTIČNIH OBSODB.

Beograd, 4. julija. (Izv.) Kakor se doznava, je vlada pristala popolno- ma na stališče justičnega ministra Markovića glede obsodb v komuni- stičnem procesu. Sodi se, da se bo tudi kralj priključil v tem oziru mnenju vlade.

POČASEN TEMPO HAAŠKE KON- FERENCE.

DKU Pariz, 3. julija. (Agence Havas.) »Tempsu« poročajo iz Haaga, da je bila plenarna seja komisije za rešitev vprašanja o privatnem premo- ženju v Rusiji, zopet preložena na po- znejši čas, ker je ruska delegacija iz- javila, da še ne more odgovoriti na predloženo ji vprašalno polo.

SENZACIONELN PROCES V BU- DIMPEŠTI.

DKU Budimpešta, 3. julija. Pri vojaškem sodišču se je danes začel proces proti vpokojenemu orožniškemu naredniku Zbona, rezerv. častniškemu namestniku Daniču in štirim rezerv- nim orožnikom, ki so v novembu leta 1919 tri Jude v Izsaku oropali, za- dušili in na to v nekem gozdu obesili oz. pokopali. Državni pravdnik zahteva smrt na večalih. Razprava bo tra- jala več dni.

TUDI NA MADŽARSKEM RASTE DRAGINJA.

DKU Budimpešta, 3. julija. V parlamentu je interpeliral poslanec Stefan Rakovsky radi ogromnega dvi- ganja cen in zahteval od vlade, naj podvzame energične mere proti dragi- nji. Ministrski predsednik grof Beth- len je izjavil, da je draginjo dvignilo predvsem poslabšanje valute. Vlada bo zatrla vsak poskus, da bi se živila brez zadostnih vzrokov podražila. Na to je parlament nadaljeval debato o budgetnem provizoriju.

KONFERENCA GLEDALIŠKIH UPRAV.

Zagreb, 4. julija. (Izv.) Danes se vrši tu konferenca upravnikov dr- žavnih in privilegiranih gledališč v Jugoslaviji. V pretres pride vprašanje subvencije, angažmani, medsebojni od- nošaji in skupno delo gledališč. Kon- ference so se udeležili za beograjsko gledališče upravnik Milan Groll, za osiješko Andrija Milčević, za sara- jevsko profesor Brakus, za skopljsko Radivoj Karadžić, za splitsko Niko Bartulović, za ljubljansko Matej Hu- bad, za novosadsko Hadži Dilić. (Kaj je pa z Mariborskim? Op. ur.)

STAVKA V NEMŠKEM POMOR- MORSTVU.

DKU Hamburg, 3. julija. (Wolf.) Ker so ladijski strojniki stopili v stav- ko, ni od včeraj ponoči nobena ladja zapustila pristanišča.

g. Peska, da so bili ravno demokrate tisti, ki so strmoglavili nemoralnega gospodarja »Jugoslavije«, zato se mu je zdelo, da je treba najprej obraču- nati s temi. G. Pesek je bil seveda tega vesel, saj je upal, da se bo s tem ma- šečeval nad tistimi, ki so razkrili nje- govo umazano perilo.

Ofenziva na slovenske demokrate je bila torej pripravljena po vseh ra- finiranih metodah »moderne« politične strategije. G. Kamenarovič je računal jako dobro, pokazal je, da ima dosti talenta za strategijo, dosti več nego za finance. Računal je čisto logično: naj- prej jih napadem nepripravljene in izza plota; s tem jih zmedem, obenem si pa pridobim simpatije vse slovenske javnosti; na to, ko bodo na tleh, pa prevzamem javno Peskovo »Jugosla- vijo« ter pričem graditi na njej svo- jo politično karijero na isti način, ka- kor jo je gradil njen prejšnji lastnik, ki pa ni bil dovolj previden ter je vsled tega propadel. — Izboren, hva- levreden strateški načrt, samo žal! (za g. Kamenaroviča namreč), da se je tudi njemu ponesrečil istotako ka- kor Pesku, samo še nekoliko prej nego temu. Ofenziva na slovenske demokra- te, čeprav tako izborna zasnovana in do pičice pripravljena, se je polomila, ker se v boju med poštenjem in za- hrbtnostjo mora vedno polomiti po- slednja. G. Kamenarovič je moral stopi- ti v politično areno Slovenije, ne da bi bil poprej pobil demokrate, moral je prevzeti »Jugoslavijo« ter Peskovo ti- skarno brez poprejšnjega poraza de- mokratov; s tem pa je vrgel z obraza še poslednjo krinko in danes vidimo njegov pravi obraz, jako grd in ostu- den političen obraz, ki reži nasproti iz strani prodane »Jugoslavije«. Danes vemo kdo je Kamenarovič, kdo so Ka- menaroviči. Žal nam je le, da njegova ofenziva ni ostala popolnoma brez vsakega uspeha, ampak da mu je na- sedlo na lim tudi nekaj sicer pametnih in poštenih ljudi. Toda za te se nam ni treba bati, danes so spregledali tudiže ti. Bodo pa li spregledali tudi tisti ti- soči, ki so stali kljub vsemu še doslej za »Jugoslavijo«? Ali pa se bodo mor- da z »Jugoslavijo« vred prodali gosp. Kamenaroviču in plemenskem, s kle- rikalizmom pomešanemu separatizmu? Mogoče je vse, kajti ne velja le za Ti- rolec, da spregledajo komaj v 40. letu, ampak v polni meri tudi za številne Slovence.

Iz zunanje politike.

O novi knjigi češkega politika
dr. Kramara.

Dr. Karel Kramar, večletni član avstro-ogrskih delegacij, ki je bil radi antanti prijaznega stališča med vojno zaprt in obsojen na smrt, po osvoboje- nju pa je prevzel odgovorno mesto pr- vega ministrskega predsednika, je od- ličen češki politik, mož globokega zna- nja in dragocenih izkušenj. Njegovi nazori morda niso vedno preveč popu- larni, zlasti če se tičejo socialnih pro- blemov naše dobe, vendar pa mu tudi najhujši politični nasprotniki ne mo- rejo odreči velike požrtvovalne ljubez- ni do naroda in mogočne, nezlomljive vere v lepšo bodočnost Slovanstva. Ne- davno je dr. Kramar izdal knjigo »Ruska krise«, obširno študijo o vzro- kih ruske revolucije. Te dni je pa izšla v Pragi knjiga »Pet prednašek o zahrančni politice« (Pet predavanj o zunanji politiki), ki je vzbujala že pred izidom posebno pozornost.

Dr. Kramar iznaša razne zanimivo- sti iz predzgodovine svetovne vojne. Posebno važnost imajo novi dokazi o

krivdi Avstrije in Nemčije na svetovni vojni. Avtor ugotavlja:

Cesar Viljem se je dogovoril z nadvojvodom Francem Ferdinandom na znanem sestanku v Konopištu o vojni proti Srbiji in takoj po njunem sporazumu je bila izvedena reorganizacija avstrijskih železnice z namenom, da se pripravi vse potrebno za upad v Srbijo. Še pred atentatom je avstrijski cesar podpisal memorandum, namenjen nemškemu zunanjemu uradu, v katerem naglašala potrebo, da se Srbijo izolira in prisili k pokorščini.

Šef informacijskega oddelka avstr. generalnega štaba polkovnik Ronga je dejal v slovitim dunajskem procesu proti dru Kramaru, dru Rašinu in uradniku Červinku, da sta »Nemčija in Avstrija hoteli vojno, ker bi v poznejših letih bili nesposobni upreti se slovanski Rusiji.«

Zanimivo poglavje dr. Kramarevega spisa je ono, kjer slika razmerje med Bismarckom in Viljemom. Tu razlaga avtor, kako je prišla Avstrija popolnoma pod nemško oblast, pri čemur imajo največji zaslugi Madžari, in kako se je potem začela izpolnjevati velika nemška sanja: od Hamburga k Adriji! Skrivnost Bismarckovih uspehov je ležala v umetnosti samoopvladavanja. — Bismarckova zasluga je, da je Nemčija po zmagi l. 1871. anektirala Alzacijo Loreno. Vedel je, kakor bo vplivala ta aneksija na Francoze. Da bi preprečil njihove maščevalne naklepe, si je skušal pridobiti prijateljstvo Rusov, ki so silili na francosko stran. Ko je Bismarck padel, je zmagala Viljemova politika, ki je nujno vodila k svetovni vojni. Viljem je bil produkt nove zmogovite generacije, produkt ogromne industrijske in bančne ekspanzije, velikanskega vzrasta nemške populacije. Nemčiji je postajalo tesno v njenih mejah. Za njo in za ves svet je dozorelo vprašanje: bo li nemška ekspanzija zgolj gospodarska ali pa tudi politična. Važno za rešitev tega političnega vprašanja je bilo, da so bile kolonije že — oddane in so Nemčiji ostali samo ostanki. Nemčija se je morala obrniti proti vzhodu, ker je pa bila Rusija še tako močna, da je lahko kljubovala nemškemu pritisku, ni preostalo Nemčiji nič drugega kakor da se je naslonila na Turčijo in Malo Azijo. Tako je Nemčija zagospodovala v Carigradu in dobila dovoljenje za gradnjo železnice v Bagdad. Dr. Kramar je bil prvi, ki je govoril o tej zadevi v avstrijskih delegacijah. Nato so začeli v Angliji uvidevati, da je mesto Rusije Nemčija tista, ki ogroža pot v Indijo. Od tega časa je Anglija izpreminjala svojo politiko napram Rusiji in se začela nanovo orientirati.

Dr. Kramarev spis o zunanjih politikah je nedvomno zanimiv ne le za Čeha, katerih se v prvi vrsti tiče, marveč tudi za Slovane sploh. Pod vplivom naglo se menjajočih dogodkov le preradi pozabljamo, proti komu smo

se borili celo tisočletje za golo narodno eksistenco. To spoznanje mora še nadalje odločevati pri izbiri naših prijateljev in zaveznikov.

Bismarck je hotel vpreči Rusijo v službo nemške ekspanzije, pa so mu drugi izpodbili tla. Danes se Nemci zopet zblizujejo z ono Rusijo, ki je po njihovi zaslugi fizično in moralno izčrpana za dolga desetletja. Tudi naša država leži na poti, koder se hoče raztegniti nemška ekspanzija. Bilo bi neprevidno, če bi zaradi trenutnih gospodarskih interesov, še sami pomagali graditi nove pontone za nemški most na Orient — za Drang nach Osten.

Politične vesti.

* V seji narodne skupščine dne 3. t. m. so bile sprejete spremembe in dopolnitve k zakonu o sodnem postopanju sodnikov za časa počitnic z 151 proti 16 glasovom.

* Konvencija s Češkoslovaško, ki jo je pred poldrugim letom sklenila naša država na dobo dveh let in ki v kratkem poteče, se bo podaljšala in poglobila in se vrše tozadevni razgovori med zastopniki obeh držav. Takoj po odhodu poslancev na poletne počitnice odpotuje Pašić v Prago, da podpiše pogodbo.

* Francosko-angleški odnošaji. Francoski publicist Jaques Bardoux je napisal te dni v pariškem »Opinionu« zelo zanimiv članek o francosko-angleških odnošajih, v katerem je prijel kot dober poznavalec zadeve stvar pri korenini. Bardoux odkrito poziva svoje rojake, Francoze, naj se ne slepe s preveč optimističnim naziranjem o francosko-angleških odnošajih, ki kljub vsem naglavanjem niso najboljši. Napadanje Lloydja Georgea v francoskem časopisu je njegovo pozicijo v Angliji le še bolj utrdilo. Interesi Anglije, ki je s svetovno vojno dosegla vse, kar je hotela in ki se v bodoče nima bati ničesar več, so čisto drugačni nego interesi Francije, katere soseda je še vedno Nemčija, čeprav republikanska, a v bistvu še vedno monarhistična. Anglija se vsled tega raje približuje Nemčiji, s katero se hoče spoprijateljiti, da bi tako odvrnila od sebe njeno sovražstvo. Dočim Franciji to ni mogoče in tudi ne bi nič koristilo. Sklepanje posebnih pogodb Anglije z Italijo je istotakega pomena. Italija se nima več vzroka bati Nemčije. Nemci niso več njeni sovražniki, pač pa čisto drugi, novi narodi, proti katerim je sedaj namerjena vsa njena politika (Jugoslavija, op. ur.). Francosko-angleška zveza je po koncu svetovne vojne izgubila ost. Radi tega priporoča Bardoux francoski zunanji politiki, naj se čim tesneje nasloni na malo antanto, s katero ima še največ skupnih interesov. Ako bo to storila in bodo to videli Angleži, se bodo tudi oni drugače obnašali na-

pram Franciji, ker si ne bodo hoteli naprti na ramena ne je sovražstva Francozov, ampak tudi vseh narodov zvezanih v mali antanti. Ta trezen in odkrit francoski glas moramo le z največjim veseljem pozdraviti. V sporu med Francijo in Anglijo je naše mesto na strani tiste države, ki ima z nami podobne, enake in skupne interese, ne pa morda na strani države, ki sklepa proti nam tajne vojaške konvencije z Italijo, našo največjo in najnevarnejšo zadržko zahtevno sovražnico. A ta država je Francija, pa naj naši separatisti in opozicionaleci stokrat naglašajo, da moramo z Anglijo za Italijo in Nemčijo proti njej.

* Posredovanje velesil v grško-turškem sporu. Grško-turška vojna za zapadne obale severnega dela Male Azije se vleče kakor morská kača, ki s svojim repom maha sedaj sem, sedaj tja. Premoči ni ne na grški ne na turški strani. Ta vojna je pač povsem podobna svetovni. Edin njen viden uspeh leži v tem, da hirati obe državi pod neznosnimi vojnimi bremenami, kar pa vsekakor zadeva občutnejše Grčijo, kakor pa Kemalovo Turčijo, ki pač ne more ničesar izgubiti, ampak kvečjemu pridobiti. Velesile so že enkrat posredovale med obema vojujočima silama, toda kakor znano brez uspeha. Sedaj so započele novo akcijo za pomirjenje duhov v bližnjem Orientu. Ravno te dni se vrši med Francijo in Anglijo izmena misli glede take akcije. Kakor poroča sedaj »Petit Parisien« je predlagala Francelja, naj se skliče v ta namen posebna konferenca, na katero naj se povabi tako Grke kakor Turke ter se skuša delovati med obojima za miren sporazum. Nam se zdi pri tem zanimivo najbolj to, da je v tem grško-turškem sporu »slavna« zveza narodov že takoj prvi hip pokazala, da je brezpomembna družba gostobesednih teoretikov, ki pa praktično nima niti toliko eksekutivne moči, da bi preprečila lokalna krvoprelitja v Mali Aziji. Kaj bi neki storila šele tedaj, če bi nastal oborožen spor med večjimi evropskimi državami? In vendar se najdejo ljudje, ki še verujejo v praktičen pomen zveze narodov!

* Italijansko-angleški sporazum. Italijanski zunanji minister Schanzer je imel 2. t. m. daljši razgovor z Lloydom Georgeom in z Balfourjem v Londonu. Istočasno se je vršila v zunanjem uradu tudi konferenca italijanskih in angleških izvedencev o vprašanjih skupne politike ter italijansko-angleške pogodbe.

* Ciper za združitev z Grčijo. Narodna skupščina otoka Cipra je sprejela enoglasno sklep, v katerem izraža da se hoče otok združiti z Grčijo. Kakor znano, je otok Ciper sedaj pod angleško nadoblastjo.

* Boljševiški napad na Rumunijo. Vzdolž Dnjestra so te dni napadle boljševiške ruske čete rumunske predstraže, boljševiški zrakoplavi pa so

metali na rumunska (la številne letalke in oklice. Rumunska vlada je vsled tega poslala haški konferenci enotničen protest. Kakor pa poročajo »Times«, zbirajo boljševiki tudi ob estonski in poljski meji močne čete.

* Zakon o zaščiti države so sprejeli v Nemčiji vsled znanih političnih umorov. Naši klerikalni in drugi opozicijski listi o tem z vso previdnostjo molče, dasi ni ta zakon nič drugega kakor svoj čas pri nas Obznana proti komunistom, katere pa so vsi ti časopisi z vso silo napadali. Beležimo to kot kronisti.

* Nov atentat v Nemčiji. Dne 3. t. m. je bil v Gomewaldu izvršen atentat na znanega nemškega političnega pisatelja Maksimilijana Aardena. Dobil je z gumijevimi palčami na glavi več težjih poškodb. Enega napadalca so prijeli.

* Italija in sovjetska Rusija. Zastopnik Italije na haški konferenci Avezzano je izjavil poročevalcu »Petit Parisien«, da ostane med Rusijo in Italijo, ker so sovjeti odbili pogodbo, sklenjeno v Genovi med Schanzerjem in Čičerinom, in veljavi še nadalje stara trgovinska pogodba.

* Nemiri v Rusiji. Glasom poročila »Newyork Herald« z dne 1. t. m. so v Moskvi z ozirom na nedeljske volitve v centralni sovjet baje izbruhili nemiri. V raznih mestih so ustaši, kakor se zatrjuje, pomorili kandidate.

Dnevna kronika.

— Glede nerednega dostavljanja »Tabora« smo zadnji čas zopet dobili pritožbe naročnikov iz raznih poštinih okolišev. Ne bomo zaenkrat pripisovali tega na rovaš nenaklonjenosti enega in drugega funkcionarja poštne uprave napram listu, vendar pa bomo od slej vse slučaje netočnosti zasledovali in prosimo zato vse cenj. naročnike, da nam vsak slučaj takoj naznani.

— Katoliški shod v Šmarju pri Jelšah so pozdravili Šmarčani z državni-mi zastavami. Brez dvoma — dobro znamenje! Najboljši govor je imel sodni predstojnik iz Kozjega, g. Lavrenčič, o katerem gre glas po deželi, da izvaja svoje mišljenje tudi praktično v življenju. Kot takega ga tudi mi zelo spoštujemo. Nekoliko manj so mu bili večeraj hvaležni duhovniki; saj je izvajal: »Naše nesreče niso krivi bratje Srbi, krivi smo si je sami. Naša inteligenca po deželi ljudstvo pohujšuje in zapeljuje, mesto da bi ga z dobrim vzgledom vodila na boljšo pot.« Navzoči duhovniki so ga pri teh besedah nekam čudno pogledali. — G. min. Korosec je trdil, da je vera v nevarnosti, da se on in njegovi ne bodo nehalno boriti, dokler katoliki ne bodo deležni istih pravic kakor druge veroizpovedi. Poslušalci bi bili radi zvedeli, komu se je radi njegovega verskega prepričanja že zgodila krivica, pa g. minister

Diskusija o slovenskem vprašanju.

Zagrebska revija »Nova Evropa« je v najboljši veri in z najboljšimi nameni otvorila diskusijo o slovenskem vprašanju. To vprašanje je za njo predvsem kulturno in šele na to politično; v prvi vrsti gre za razmerje med dosedanjim slovensko kulturo in slovenskim jezikom ter bodočim razvojem skupne jugoslovenske kulture in jugoslov. književnega jezika. »Nova Evropa«, ki je notabena nasprotnica sedanjega političnega režima, nasproti-nica dosedanjih metod političnega in kulturnega ujedinjevanja jugosl. plemen, zavzema sledeče stališče: Nasprotja med Srbi in Hrvati so samo prehodni pojav, politična tvorba ad hoc, ki lahko izgine s prvo novo politično situacijo ali konstelacijo. Srbi in Hrvati se bodo sporazumeli in postali jedinstven narod, to, kar so stvarno že danes. Pri njih so vsi pogoji tu, treba je le narodno voljo napeljati v skupno strugo. Drugače je s Slovenci. Oni imajo že manj stvarnih pogojev, slovenski jezik ima svojo posebno kulturo, ki se ne da kar čez noč izbri-vati. V trenutku, ko bodo Srbi in Hrvati postali jedinstven narod z eno kulturo, enim jezikom, nastane za Slovence vprašanje: ali se pridružijo jedinstvu in pod kakimi pogoji, ali pa

se razvijajo po starem t. j. v dosedanjih smeri. Odločitev bo težavnejša kakor izgleda sedaj, ko vprašanje vsled ostrega nasprotja med Srbi in Hrvati ni akutno in dozorelo. Če se Slovenci odločijo za prvo, tedaj je treba že sedaj razčistiti pojme in formulirati način, kako se bo izvršil proces kulturnega in jezikovnega ujedinjenja. Ako se pa odločijo za drugo, tedaj je jasno, da ne bodo del jedinstvenega naroda in jedinstvene države, marveč zgolj komp-anjon, ki si s pogodbo (staroznana »nagodba«) določi, v kakem razmerju bo živel z jugoslovenskim (prejšnjim srbskim in hrvatskim) narodom in kako se bo razvila vzajemnost med obema narodoma. Če se postavimo na stališče jugoslovenske ideologije in abstrahiramo plemenske predsodke, nam postane jasno, da mora vsako plemo prstovoljno in brez vsakega nasilja žrtvovati nekaj svoje preteklosti, ostalo pa zlije z drugimi plemeni v eno celoto, da tako lažje izpolni one naloge, ki jih imajo posamezni narodi v zgododini človeštva. Tudi slovenski separatisti mislijo, da se bo čez več desetletij, morda čez eno stoletje izvršil ta proces; gre torej le za način in pogoje, kako naj se izvrši. Eni ga hočejo izvršiti siloma in s političnimi sredstvi; drugi ga prepuščajo dolgoletnemu razvoju; »Nova Evropa« pa zastopa mišljenje, da bi bilo v korist i Slovincem

i jugoslovenski bodočnosti, če bi se sporazumeli brez vsakega pritiska in strasti, tako kakor se sporazumejo ljudje, ki hočejo v zvezi z drugimi ljudmi istega mišljenja in enakih interesov storiti več kakor morejo storiti sami z lastno močjo in lastnimi sredstvi. — »Nova Evropa« daje na diskusijo tendenco, da si ustvarimo en književni jezik. Ta tendenca je s stališča jugoslovenskega jedinstva (in to jedinstvo ni odvisno od politično - administrativne oblike, ki si jo izvoli ljudstvo) istotako dopustna in vredna diskusije, kakor vsaka separatistična tendenca, zlasti če je stavljena v dobri veri in kot znanstveno vprašanje, ki naj se tretira docela neodvisno od trenutnih plemen-sko-političnih nasprotij in bojev.

Naš odlični slavist prof. dr. Murko je v isti številki »Nove Evrope« objavil članek »Slovenski književni jezik«, kjer pride do sklepa, da mora sloven-ski književni jezik ostati, dokler ne nastanejo pogoji, da v bodočih pokolenjih izgine. Članek je podprt s tehtni-mi argumenti in navaja tudi mnenja drugih slovenskih znanstvenikov in pisateljev.

Vsi ti argumenti pač govorijo proti nasilnemu, enostranskemu odstranjevanju slovenskega književnega jezika, vendar pa prof. Murko sam priznava, da bo ta jezik izginil, seveda v bodočih pokolenjih. Torej je vprašanje vendar

le še odprto in ne sme nikdo zameriti, če se razvije o njem diskusija in če se ga tresira na dostojen, znanstven način. V tem slučaju ne more biti mnenje odličnega učenjaka nedotakljiva dogma in gotovo nima noben resen znanstvenik nič proti temu, če se predmet, ki ga je obdelal in podprl z argumenti, prouči z drugih vidikov in pojasni s stališča nekoliko drugačnih nazorov. Upoštevati je treba samo to, ali ima kdo osebne ozir. strankarske namene, ali pa le dobro voljo, da razvzolja v-zelji in privede znanstveni problem k večji jasnosti.

Te dni se je oglasil prvi glas za »slovenske javnosti«. Ljubljanska »Jugoslavija« je v članku: »Imperializem ali idiotizem« ostro in nekvalficirano napadla uredništvo »Nove Evrope«, ker si je drznilo zavzeti drugače stališče, kakor ga zavzema g. prof. Murko oziroma — mutatis mutandis — uredništvo »Jugoslavije«. V dobro mišljeni in kot znanstveno vprašanje postavljene tendenci »Nove Evrope« vidi imperializem ali celo idiotizem. — V članku namiguje tudi o »balkanščini«, sama pa se vede tako surovo in naduto, da spada, če ne že na Balkan, pa vsaj v skrajni kot zapadne Evrope, v de Valerovo Irsko. Listu se pozna, da hoče imeti v vsakem vprašanju nekaj strankarsko-politične primesi; če je slučajno ne najde, pa jo primeša iz

je ostal dokazov dolžan. Drugi govori pa so bili taki, kakor jih govorita drž. poslanec Žebot in bivši dež. poslanec Ponkovek Jaka. — Priznati pa moramo, da se je nabralo mnogo ljudstva, vendar so bili samostojnejši v velikem številu zastopani. Pogled na žensko večino je g. ministra tako ganil, da je obljubil, da doseže že jutri tudi žensko volilno pravico.

— »Svetovno« zdravilišče Rogaska Slatina in železniške zveze. Prejeli smo: Z ozirom na sezono je doseglo zdraviliško ravnanstvo, da se ustavi popoldne v vsaki smeri en brzovlak na Grobelnem in da ima tudi takoj zvezo na lokalni železnici. Gotovo hvalevreden trud in lep uspeh. Pa jo! Brzovlaki imajo čisto zamudo, da vlak na lokalni progi ne more več čakati, kaj edina garnitura mora ob pravem času v Rogatec, da se zvečer še enkrat vrne. In tako postopajo tuji ves popoldan okoli postaje na Grobelnem, ker se morejo peljati šele ob desetih zvečer v temo svetovnega zdravilišča. Priznamo, da uprava zdravilišča in tudi vodstvo železnice ne moreta zabraniti zamud brzovlaka; brž bi se dal kaj doseči v takih slučajih, ki pa se sedaj dnevno ponavljajo, od lokalne železnice. Če se pa ne da ničesar ukreniti, potem se pa naj ta zveza popolnoma ukinemo, bo železnici vseč in potnikom prav; kajti gotovo ni prijetno, da se moraš že vso pot bati, da boš imel čast osem ur omedlevati na Grobelnem. Zdravilišča pa gotovo manj koristi devetkrat na ugodna zveza, kakor pa mu škoduje enkratna ponesrečena. Torej: rajši dve sigurni zvezi na dan kakor pa tri, ki so odvisne od srečnega slučaja!

— Vlóm v trgovino. V času od 15. maja do 26. junija so dosedaj neznani tatovi vdrlí v trgovino Franca Urba na Ptujski gori, ki je v konkurzu in stanuje sedaj v Ormožu ter odnesli različenega blaga v vrednosti 47.378 K. — Storilci so preluknjali 40 cm debeli zid ter skozi odprtino zlezli v trgovino. Tatvino je opazil sedanji kupec Simon Bračič, ki je prišel dne 26. junija, da pregleda inventar.

— Kongres jugoslov. ljudskošolskega učiteljstva se vrši 6. in 7. t. m. v Zagrebu.

— Južna železnica in Italija. V Benetkah (zakaj zopet v Italiji? Op. ur.) se vrši te dni konferenca o vprašanju Južne železnice, na kateri so zastopane vse države, po katerih ozemlju tečejo proge te železnice. Glavno besedo pri konferenci imajo seveda Italijani, ki bi radi naredili celo zadevo tako, da bi imeli oni od nje korist, drugi pa škodo. Italija zahteva namreč, naj se proge, ki leže izven njenih mej internacionalizira, toda tako, da bodo razna bremen padla na ramena onih držav, po katerih ozemlju bi tekla te internacionalizirane proge, dočim hoče one proge, ki se nahajajo na njenem ozemlju, podržaviti. Ne vemo sicer ne kdo zastopa v Benetkah našo državo, ne kako stališče zavzema naša delegacija, zdi

lastnih zalog. List, ki trdi, da je »neodvisen«, ne more trpeti neodvisnega mnenja; v Evropi je pa na pr. običaj, da dobro vzgojeni ljudje spoštujejo tuje mišljenje, tudi če ga sicer idejno pobijajo. Da je mogel pisec dotičnega članka neodvisno mnenje znano skupine intelektualcev, ki so znanstveno in moralno najmanj toliko kvalificirani, kakor on sam, proglasiti za »imperializem ali idiotizem«, mu je pač manjkalo potrebnega kriterija za presojanje vprašanja, ali pa ima navado, da svoje misli povalja v žolku, predno jih servira častitemu občinstvu. O njegovih »simpatijah« priča tudi zbadljivi citat Cankarja, ki je bil dober pisatelj, v takih vprašanjih pa ni nobena avtoriteta.

Če se bo »Novi Evropi« zdelo umestno, bo sama odgovorila na »argumente« o treh jugoslovenskih in treh švicarskih narodih itd.; protestiram samo proti načinu, s katerim nekateri zastopniki slovenskega »javnega mnenja« sprejemajo dobro misleče hrvatke in srbske intelektualce, ki se zanimajo za slovensko vprašanje. Slovenska žurnalistika ne sme biti nahujskava hribovska vaš, kjer za grmovjem skriti vaščani mečejo kamenje na človeka, ki prihaja v imenu nazorov in načel, ki slučajno ne vladajo v tej vasi.

B. Borko.

pa se nam potrebno opozoriti merodajne kroge na skrajno previdnost napram Italiji.

— Odkritje spomenika popu Joviću. V nedeljo, 2. t. m., so odkrili na pokopališču Gulintu na Hrvatskem spomenik za jugoslovensko in sokolsko idejo l. 1915 pod avstro-ogrsko krvniško roko padlemu popu Joviću. Slavlje odkritja spomenika je bilo veščastno. Spomenik je postavila Joviću Sokolska župa Rijeka.

— Iz »odrešenega« Trsta. Vlada je ustavila paroplovno zvezo med Trstom in Aleksandrijo. To se je zgodilo vsled protesta Benetk in Genove, ki se bojita konkurence tržaške paroplovbe. Proti vladi, da se ukine paroplovna zveza Trst-Aleksandrija, pa je nastalo v vseh tržaških krogih najostrejša gibanja. Vodstvo fašistov je poslalo vladi v Rim odločen protest.

— Strašne slike ruskega kanibalizma. »Novosti«, nov list, ki je začel izhajati v Petrogradu, opisujejo grozote ruske lakote drugače, kakor so jih opisovali doslej. List trdi, da skušajo gladijoči vzbuditi sočutje s tem, da kažejo, kako se vedo žrtvovati za druge. Tako se dopaja, da starci odklanjajo hrano v prid mlajšim, zlasti deci in si sami kopljejo grob, češ, »enkrat bomo morali umreti.« Osemletna deklica prosi mater, da naj jo ubije in z njenim mesom nahrani mlajšo dečo. — Oče je ubil otroka in prinesel njegovo meso ostalim, češ, da je dobil goveje meso. Nato pa je šel na podstrežje in se obesil. — Ponekod so gladijoči odločnejši in stavijo sovjetskemu zaupnikom in uradnikom ultimati: ali nam dobavite hrano, ali pa požremo vse člane sovjeta in vse sovjetske uradnike. Sploh pa imajo kanibali prednost pri aprovizaciji; celo sovjetski uradniki imajo respekt pred njimi. Iz lahko umljivih razlogov...

— Položaj učiteljstva v Rusiji. Sovjetska vlada je pripravila anketo o situaciji šol in učiteljstva v evropskih gubernijah sovjetske Rusije. Rezultate te ankete je objavila moskovska revija »Zvezisti«. Mi jih prinašamo po »N. Listy«: 27 odst. vsega učiteljstva petrograjske gubernije je zaposlenih več kakor 48 ur na teden v svojem poklicu. Nekateri delajo 72 ur in še več na teden. Samo 40 odst. učiteljev se lahko prehranjuje doma. Ostalih 60 odst. mora iskati hrane v sovjetskih kuhinjah, ki so zelo žalostne. 70 odst. učiteljev ni imelo v zadnjih treh letih niti koščeka novega perila, obleke ali novega obuvala. Tudi stanovanjske razmere so jako žalostne. 43 odst. učiteljev stanuje v eni sobi, 39 odst. v pol sobe, (to pomeni, da stanujejo skupno z drugim najemnikom), 18 odst. ima manjše kakor pol sobe, t. j., stanujejo skupno z vrsto drugih najemnikov. 14. odst. učiteljstva stanujejo v prostorih, ki niso ali sploh ne morejo biti zakurjeni. Večina učiteljev je priznala, da nima cele mesece priložnosti se skopati in oprati svoje perilo. Mnogi so priznali, da si ga perejo sami in sicer kar v mrzli vodi, ker ni — mila. Plače jim izplačujejo zelo neredno; večinoma 3 do 4 mesece pozneje. To so podatki iz najkulturejših gubernij; kako je pač daleč v provinci?

Dopisi.

Iz Ptujja. Grozna toča, kakoršne v takih dimenzijah že dolgo leto ni bilo, je napravila v ptujskem političnem okraju dne 26. jun. ogromno škodo, ki se v številnih doslej še ne da točno izraziti, ki pa presega gotovo 150 milijonov kron. Prizadeti so vsi trije sedni okraji, najbolj ptujski in ormoški, manj rogaški. Vzela je smer preko Vurbke, Ormoža čez Haloze tja do Kostrvice. Polja in vinogradi, ki so obetali izborni obrod, so v gotovih krajih povsem opustošeni, tako, da je na stotine ljudi preko noči pahnenih v največjo bedo. Sadej in druge kulture so deloma povsem uničene, trta pa ponekod tako strta in stepena, da se bo jedva v par letih mogla opomoči. Iz ptujskega sodnega okraja so osobito udarjene občine Vurbek, Sv. Urban, Podlehnik in velik del Haloza. V ormoškem okraju so pobiti najbolj Sv. Miklavž, Ivanjkovci, Veličane, Brebrovnik in Ormož, v katerem samem se ceni škoda nad 10 milijonov kron. V rogaškem okraju je zadelo najbolj kostrviški občino. Da se ljudstvu,

ki je zbegano in obupano, vsaj nekoliko opomore, bo treba izdatne državne pa tudi privatne pomožne akcije. — Na Vidov dan po slavnostni službi božji je pripravila tukajšnja mladina, od ljudskošolskih mladičkov-začetnikov gor do maturantov, skupno kakih 1200 glav, veliko veselico na prostornem dvorišču velike vojašnice. Najprej so skupno zelo zbrano zapeli 4 pesmice, med temi himno »Bože pravde«. Potem pa so nastopile različne skupine v prostih telovadnih vajah, katere so jako precizno in strumno izvajali, izživajoč burne aplave mnogobrojnega občinstva, ki se je naslajalo ob petju mladih grl in se divilo gibčnosti mladih zdravih udov. Posebno pozornost so vzbudili višji gimnazijci z vajami na bradlji. To je vse drugačna vzgoja, kakor je bila v polpreteklem času in obeta mnogo dobrega posameznikom, ljudstvu in državi. Vsa čast poštenovalni neutrudljivosti našega učiteljstva. Nastopila je tudi četa pionirjev, ki je bila predmet splošnega občudovanja, ploskanja in živijo klicev narodni vojski.

Sv. Lovrenec na Pohorju. Na vprašanje, kaj je patriotizem, najde le tak najlažje odgovor, ki prebiva v Sv. Lovrencu na Pohorju. Kakor tudi ne, ko pa odseva patriotizem iz sre vseh od župana do vsehvišjega najzadnjega občinskega ubožca. Sreča vseh prekipevajo tako, da si ob vseh doslej praznovanih narodnih praznikih ne morejo dati dovolj izraza in duška vzvišenim čustvom. Občinski dom, raz katerega je plapolala do najnovejšega časa od šolskega vodstva izposojena zastava, je ognjišče patriotizma. V burnih obsejah se tu kujejo novodobni sklepi, kako je podpreti, krepiti in graditi državno misel v tukajšnji občini. Ni čuda, če privedejo take seje šestokrat do sklepov, ki slone na najmodernejši podlagi. Tako se je sklenilo pred tedni, da si nabavi tukajšnja občina, pomislite! — svojo lastno zastavo. Sklenilo se je takrat in tudi enoglasno sprejelo, da se službe božje ob narodnih praznikih občinski odbor korporativno udeleži oziroma, da se ob takih prilikah pošlje vsaj častna deputacija občine — v cerkev. Nepotrebno pa bi bilo naglašati, da se do danes še niti eden odbor naše občine ni prikazal pri proslavi in kam šele mislite, ako ste mnenja, da je mogoče župan »osrečile« vse k proslavi zbrane s svojo navzočnostjo. Toda ne zamerite jim! Župan g. Pernat je preobložen z delom. Saj mora ta revež biti na polju, v gozdu, pri žagi in na travniku pri koseh, kjer povsod »pridno pomaga«. Oprostite mu torej, če si po trudapolnem delu privoščijo večurni počitek v hladni senci kake »narodne« gostilne, kjer lahko pozabijo, da vlada ta dan veselo po vsej državi, da je to dan proslave. Občinski svetovalci pa se vadijo prav sedaj že skoraj pozabljeni pesem: »Wann der Auerhahn balzt«, v separirani sobi kakke »narodnjake« ali kakke »narodne« kreme. Ostali občinski odborniki pa baje trde, da se brez salonske obleke, cilindra in belih rokavice, koje si vsled draginje ne morejo nabaviti — tudi ne morejo udeležiti narodnih proslav. — In tako zapoje šolska mladina prelepo himno »Bože pravde« — malone popolnoma prazni cerkvi. Toda skoraj smo zalezli predaleč in kmalu bi se vrnila v naše vrstice neresnica. Resnici na ljubo pa iz srca radi napravimo majhno korekturo. Ne odgovarja namreč resnici, da bi ne imel nihče izmed odbornikov salonske obleke. Odbornik g. Kramberger je v posesti salonske suknje in belih rokavice, toda ker je bila ista nabavljena že nekda za »drage« Habsburgovce in je tako že vrlo odslužila svoj rok, jo nosi g. Kramberger le še na Telovo in baje takrat, kadar spremlja svoje otroke, ki se šolajo v nemškem »Graz-u«. Tudi odbornika gg. Löschnigg in Heinschko sta se nekda pojavila v salonski obleki. Če se ne motimo takrat, ko so »nemcem prijazni« Slovenci potovali z Orničkom na Dunaj k cesarju. Služila jima je pa baje tudi na raznih »nemško-kulturnih« veselicah. Zlobne klevete našega trga pa širijo tudi vest, da sta baje izjavila nekoč odbornika gg. Schilhan in Pürschl nad vse resno, da bi se oba tudi brez salonskih oblek udeležila vsake državne proslave, vršče se v Sv. Lovrencu, ako bi bila višja

oblast pripravljena, izposlovati sinovoma prvoimenovanega dovoljenje povratka v našo državo, ker se jima v republiki Avstriji, kamor sta pobegnila kot ubežnika iz naše vojske, zelo slabo godi. Prav smešna vest se širi tudi o našem odborniku g. Kodru, ki pravi, da se kljub svoji preveliki navdušenosti za jugoslovenstvo tudi ne more udeležiti omenjenih proslav, ker mu je baje zdravnik vsled premočne odelosti prepovedal vstajati pred 10. uro. Brez takih vrlin pa tudi niso naši slovenski, bogaboječji klerikalci, ki se kaj radi ponašajo s svojo zavednostjo in s svojim jugoslovenstvom. To je patriotizem, vladajoč v naši občini! Te vrste so napisane št. Lovrenčanom v spomin in vsem dragim čitateljem vs posnemanje.

V Deklečevju se je vršil v nedeljo 2. t. m. brez vsakega zanimanja ljudstva shod soc. demokratov ob udeležbi 20—25 ljudi.

Mariborske vesti.

Maribor, 4. julija 1922.

m Iz statistike mariborskega ljudskega in meščanskega šolstva. V ravnokar zaključenem šolskem letu je bilo v Mariboru 110 ljudskošolskih in meščanskošolskih razredov z uštetimi razredi otroških vrtec in pomožnih šol. Samih ljudskošolskih razredov je bilo 61, od teh 47 slovenskih ter 14 nemških (predzadnje leto je bilo nasprotno od 60 razredov le 40 slovenskih ter 20 nemških). Učencev na vseh teh šolah je bilo okrog 3700, od teh 900 nemške narodnosti. Zanimivo pa je, da je bilo skoro ravno toliko deklic kakor dečkov. Učnih moči na ljudskih in meščanskih šolah je bilo 111.

m Nemškutarjenje na sodišču se je zopet obnovilo. Uradništvo marib. nemških advokatov, ki sicer obvlada slovenščino, zadnji čas dosledno nemško govori pri opravih po sodnih pisarnah in naši slov. uradniki jim v vsej prijaznosti nemški odgovarjajo in postrežejo. Upamo, da bo predsedstvo sodišča te uradnike opozorilo na predpise o uradnem jeziku, ker nam sedaj pač ni treba več trpeti izživljanj dr. Mühleisenovih ljudi.

m Glasbene Matice v Mariboru IV. redni občni zbor se je vršil minuli teden in posnamemo iz posameznih poročil sledeče: Ustanovnih članov ima 100, rednih 400 in izvršujočih 140. — Ustanovnine, naložene dosedaj znašajo 60.000 K. Na glasbeni šoli je poučevalo poleg ravnatelja Frana Topiča še 4 rednih in 7 pomožnih učnih moči. Število vseh gojencev koncem letošnjega šolskega leta je bilo 540. V gmočnem oziru je konstatirati napredek, vendar je zadnji čas, da priskoči vlada z večjo državno podporo na pomoč, ker ukovine znašajo do polovice manj nego se potrebuje za plače učiteljskemu osebju, s samimi podporami od strani mariborskega prebivalstva, pa ni mogoče vzdrževati tako velikega zavoda. Šola napreduje izborna in so uspehi jako lepi in veliki. Glasbena Matica je ustanovila poseben oddelek »Strunac«, ki ima nalogo zalagati skladbe jugoslovenskih in sploh slovanskih skladateljev za salonske orkestre. Oddelek deluje komaj tretji mesec in je po dosedanjih uspehih razvidno, da je občina, jako posrečena. — Pri volitvah je bil z navdušenjem ponovno izvoljen predsednikom ustanovitelj Glasbene Matice mariborske g. sodni svetnik Oskar Dev, v odbor pa sledeti gg. župan Viktor Grčar, gimn. ravnatelj dr. Jos. Tominešek, vlad. svetnik Viktor Parma, žel. nadzornik Drago Stefin, prof. E. Družović, prof. E. Beran, ravn. Al. Kriznič, stoln. kapelnik J. Trafenik, dr. Ciril Kraševac; odv. kand. bančni ravn. Ciril Toman in ravn. Emil Gerbac. Mlademu, agilnemu društvu, ki vrši na naši najsevernejši meji veliko kulturno delo, želimo n. anjega trnjevi poti prav mnogo uspehov.

m Češki klub v Mariboru slavi dne 5. t. m. v klubovi dvorani Narodnega doma ob 19. uri zvečer spomin smrti v plamenih mistra Jana Husa s slavnostnim predavanjem.

m Zdravniško društvo v Mariboru ima v četrtek dne 6. julija ob 18. uri v kolodvorski restavraciji na Pragerskem odborovo sejo, h kateri so vabljene vsi člani društva.

m 6. redni občni zbor »Društva jugoslovenskih akademikov v Mariboru« se vrši v četrtek dne 13. julija ob 20. uri v društveni sobi. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Program za počitniško delovanje. 4. Slučajnosti. Odbor.

m Velika ljudska veselica združena z nastopom beograjske vojne siročadi, ki se bo vršila v nedeljo, dne 9. t. m. na vrtu vojaške realke bo prava manifestacija v prilog vojnih sirot, ter je ves čisti dohodek namenjen v prid vojnim sirotam. Da bo poset omogočen tudi širšim slojem se je določilo vstopnino le dva Din, ter se bo nudilo jedila in pijače po najzmernejših cenah brez vsacega odiranja. Da se olajša dostop do veselicenega prostora bodo vozili med dravskim mostom in vojaško realko tovorni avtomobili proti nizki odškodnini.

m Znani telepat in hipnotizer v Mariboru. V Maribor je dospel telepat in hipnotizer g. Strbenec (rodem Slovenec), znan v inozemstvu in tuzemstvu pod imenom Svengali. V četrtek dne 6. t. m. ob pol 9. uri zvečer priredi Svengali v veliki Götzovi dvorani predavanje o hipnotizmu in telepatiji ter produkcije z izbranimi in poučnimi eksperimenti. Na sporedu so poskusi iz telepatije in sicer: uganitev misli in iskanje skritih predmetov z in brez dotikanja medija; izvajanje vsake naloge, ki mu jo naloži kdo iz občinstva. Nadalje bo delal nad vse zanimive poskuse iz sugestije, na pr. medij bo v budnem stanju storil vse, kar mu bo telepat ukazal. Igral bo razne gledališke komade, govoril jezike in sviral na instrumente, ki jih sicer ne pozna — vse to pod vplivom sugestije. Dalje bo Svengali napravil poskus sugestije z vsem občinstvom in s samim seboj, magnetične poskuse itd. Večer bo tedaj skrajno zanimiv in privlačen. Med produkcijo bo igrala godba. Telepat in hipnotizer Svengali je doslej gostoval v vseh večjih mestih naše države, povsod z velikanskim uspehom. Zdravniki, profesorji, strokovnjaki in razni učni zavodi so mu izstavili pohvalna pisma. Pričakovati je tedaj, da bo tudi v Mariboru doživel popoln uspeh.

m Kriminalna afera na Trgu svobode. V sredo zvečer ob 7. uri priredi telepat Svengali na Trgu svobode fingirano kriminalno afero. Posebna komisija mu izroči v zapečatenem kuvertu nalog, da mora poiskati storilca. — Svengali bo našel storilca s pomočjo telepatije.

m Nesreča. Osemnajstletna pomožna delavka Alojzija Čelofiga, zaposlena v kartonažni tovarni v Mlinski ul., je prišla včeraj z desno roko v rezalnico, ki ji je odrezala dva prsta. Prepeljali so jo v bolnico.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman
(Dalje.)

(3)

Uzrla je navskrižno kladi. Opozorila je nato Graco Gordanovo. In Grace Gordanova (tista, ki je nedavno imela zakonski škandal) jo je začudena pogledala in je dejala: »Don't you know, my dear?« Pa ji je povedala, da je ta Mac Allan »stric Tomov konjarček« in pravila, kaj je bil ta rjav pegavec romantičnega doživljal v mladosti. Mac je čepel na tleh, ne da bi se brigal za ščebetave, vesele ljudi in je podpihaval ogenj; tisti hip ga je vzbujala. Zares ga je ljubila, le vedela ni do danes. In Maud se je zdaj vsa predala čuvstvom za Maca. Domislila se je njegove čudne zasnubitve, poroke, prvih mesecev zakonstva. Potlej pa je prišel čas, ko je imelo priti na svet njeno dete, mala Edith, in ko se je narodilo. Nikdar ne bi mogla pozabiti Macove skrbnosti, njegove milosrčnosti in vdanosti tisti čas, ki je sleherni ženi merilo moževe ljubezni. Pokazalo se je nenadoma, da je bil Mac skrben, bojazljiv otrok. Nikdar ne bi mogla pozabiti tistih dni, ko je bila izprevidela, kako v resnici dober je Mac! Val ljubezni je zaplaval po Maudinem srcu in zamežala je. Prikazni, spomini so se potopili in glasba jih je odplavila. Nič več ni mislila, zgolj čustvovala je...

Hrum, kakor da se podira zidina, ji je nenadoma udaril na uho; zdramila se je in je globoko zaspala. Simfonija je bila dokončana. Mac je bil že vstal in se je rokami na pregrado oprl raztezal. Parket je valovel in hrumel.

In Maud se je nekoliko vrtoglavila in omamljena dvignila in je na cellem jela divje plakati.

»Ploskaj vendar, Mac!« je kriknila vsa iz sebe in obraz ji je žarel od razigranosti.

Allan se je smejal Maudini nenavadni razburjenosti in je nekolikokrat glasno tlesnil z rokami, da bi ji storil veselje.

m Pobijanje draginje. Branjevka Antonija Novaček, ki ima na Glavnem trgu stojnico, je bila obtožena pred okrajnim sodiščem radi prestopka po členu 6 zakona o pobijanju draginje. Novaček ni imela na siru označene cene dasiravno je bila na to okolnost že opetovanokrat opozorjena od varnostnih organov. Pred sodiščem se je izgovarjala s tem, da ji je veter odnesel listek. Prisojeno ji je bilo 24 ur zapora in 100 Din. globe.

m Kavarna v mestnem parku. Od danes naprej pri lepem vremenu dnevno koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Kultura in umetnost Šolske razstave.

Navada prirejati šolske razstave ob zaključku leta, je že stara in se posebno pri kulturnih narodih, kjer je šolstvo na visoki stopinji in je tudi za nimanje za šolstvo temu primerno veliko, zelo lepo uveljavlja. Pri nas v Sloveniji prirejamo šolske razstave že nekaj desetletij, vendar pa še nismo prišli do onega razmaha, katerega bi bilo želeli. Krivo temu je to, da merodajni krogi premalo pojmujejo pomen takih razstav, na drugi strani pa nerazumevanje občinstva samega. V bodoče mora biti tudi v tem oziru drugače. Šolske razstave morajo postati sestaven del učnega programa, prirejati se morajo stalno in sistematično na vseh šolah, ne samo v mestih, ampak tudi na deželi. S takim stalnim in sistematičnim prirejanjem razstav se prvič navdušuje šolsko mladino samo k tekmovanju v napredku, na drugi strani pa se daje javnosti, pred vsem pa staršem šolske mladine, vpogled v delovanje šole, v marljivosti mladine in v trud učiteljstva ter se s tem veže in zbližuje šola z domom, kar je pač ena prvih zahtev moderne pedagogije. Kakor drugod, se je vršilo letos tudi v našem Mariboru več šolskih razstav, obžalovanja vredno pa je, da nekatera vodstva niso čutila potrebe obvestiti o tem tudi širšo javnost. To jih je storilo samo par in zato je tudi njihov uspeh bil večji. V bodoče naj se vsa šolska vodstva, ki prirejajo šolske razstave, potrudijo obvestiti o kraju in času teh razstav krajevno časopisje, ki jim bo prav rado šlo na roko ter skrbelo za to, da se zanje zainteresira tudi čim širša javnost. Omenjeni vzrok je tudi kriv, da moremo poročati izmed letošnjih šolskih razstav v Mariboru samo o treh. To je o razstavi v uršulinskem samostanu, o razstavi na de-

kliški meščanski in ljudski šoli v Cankarjevi ulici ter o razstavi v »Vesni«. Posetili smo te razstave in priznati moramo, da so nas naravnost očarale. Dela, ki so bila izložena na teh razstavah, delajo vso čast tako šolski mladini, kakor tudi učiteljstvu. Posebno bogati sta bili ona pri uršulinkah ter ona v Cankarjevi ulici. Katera je bila lepša, je težko reči, ker je treba jemati pri sodbi v poštev razne okoliščine in tudi razlike panog. Dočim so prednjačile pri uršulinkah vezenine, je v Cankarjevi ulici prednjačila ornamentika, pa tudi vezenipe, kartonska dela, ter risbe in akvareli so bili prvovrstni. Na Cankarjevi šoli se je povsod čutilo neumorno vzgojno delo dveh učiteljic, gđe. Santljeve in gđe. Levstikove, katerima gre poleg ge. ravnateljice Stupce za oddelek meščanske šole vsa zahvala. V enaki meri pa zaslužijo pohvalo tudi učiteljice ljudske šole, ki so s čeprav malimi otroci dosegle res lepe uspehe. Ako se bo delalo tako vztrajno dalje, potem se nam ne bo treba bati za nastopajočo generacijo. Razstava v »Vesni« je bila primeroma prepričljiva za ta zavod, pričakovali bi bili več. Vendar pa je obsegala tudi ta dela, ki so pokazala res popoln uspeh. Posebno dobre so bile nekatere ornamentalne vezenine ter vezene silhuetne slike; pa tudi kroji ženskih oblek niso zaostajali s temi tremi razstavami smo lahko zadovoljni, da še več, ponosni smo lahko nanje. —r.

Izored sodišča.

Maribor, 3. julija.

Razžaljenje uradnih organov.

Petindvajsetletni posestnik Janko Macan v Apačah, okraj Ptuj, se je zagovarjal pred senatom radi pregreška po §§ 93. in 104. srb. k. z. Dne 12. aprila je prišel k Macanu poduradnik Ivan Bambič, ki je bil poverjen z nalogom, da izvrši pri njem začasno odredbo okrajnega sodišča v Ptuj. Pri tej priliki pa je Macan pograbil bravnoljek in zakričal: »Ako mi konja ne izpustite in se ne izgubite iz dvorišča, Vas ubijem«. Nekoliko pozneje pa je eksekutorja še nadalje razžalil z besedami: »Kaj, prokleti raubar, Bog te Kristus frdamaj, ti si mi en bankovec po 1000 Din. ukradel, bila sta dva skupaj, bodem Ti že pomagale. Dne 17. aprila pa je obtoženi razžalil orožnika Alojza Vetriha, ki ga je naznanil radi vožnje čez progo. Kričal je nad njim: »Ti žandar, j... ti boga, ... ti majku božju, si me tožil, da sem peljal kravo v Strnišče, pri tem pa nisem nič zaslužil, a sem moral plačati 60 K globe; mi dva bodeva že skupaj prišla, boš videl, kaj je Hrvat«. Sodba se glasi na 1 mesec zapora.

Ljubosumna gospodinja.

Tridestletna Eva Vajs, je gospodinja posestniku Konradu Lakežiču na Ostrem vrhu, okraj Maribor, že več let. Med njima se je razvilo ljubavno razmerje in je baje Lakežič obljubil svoji gospodinjki zakon. V zadnjem času pa se je začela gospodinjina sestrčna Tezija Vajsova zanimati za Lakežiča. Ta okolnost pa je dala pogosto povod preprirom. Dne 26. aprila je Lakežič zvedel za vsebino pisma, ki ga je pisala gospodinja svoji sestrični ter ji iz jeze radi tega odpovedal službo. Nastal je zopet prepir, katerega je gospodar končal s tem, da je pobral vse ključke in si zaklenil spalnico. Gospodinja pa je to še huje razburilo. V svoji jezi je vzela sekuro, razbila ž njo duri gospodarjeve spalnice ter ga v postelji ležečega udarila dvakrat z usesom sekire tako po glavi, da mu je razbila lubanjsko kost. Okrožno sodišče je Evo Vajs obsodilo radi hudodelstva teške telesne poškodbe na 2 meseca teške ječe.

Sport.

: Jugoslavija : Češkoslovaška 4:3 (1:3) Na Vidov dan odigrano reprezentančno nogometno tekmo obeh držav je odločila Jugoslavija nepričakovano v svoj prid.

: Sparta (Praga): Rapid (Dunaj) 2:2 (0:2). Na Dunaju odigrana tekma je končala neodločeno. Prisostvovalo je 40.000 gledalcev.

: »Maribor« : »Athletiksportklub« (Celje) 2:0 (1:0). Semifinalno tekmo za prvenstvo Slovenije je dobil »Maribor« z 2:0. Odigrala se je 2. t. m. v Celju. Sodnik g. Hrast dober. 9. t. m. se »Maribor« bori z ljubljansko »Ilirijo« za prvenstvo Slovenije.

: Lawn tennis tekmovanja na Bledu med SK Ilirija (Ljubljana) in ISSK »Maribor« so za »Maribor« nad vse ugodno izpadla. Zmagal je v single igri za gospode po g. Rogliču kakor tudi v double igri za gospode po gg. Šuput, Roglič. Natančnejše poročilo sledi.

Objave.

§ I. Marib. bioskop. Torek, sredo in četrtek se predvaja v I. Mar. bioskopu ameriška senzaciska drama v 5 činih »Katero ženo« z Priscila Dean, najznamenitejšo amerik. igralko v glavnih vlogi.

§ Mestni kino. »Amor na autu« vseloigra v 5 činih z Ossi Oswaldia in Viktor Jansen v glavnih vlogi se predvaja v torek, sredo in četrtek.

Mala oznanila.

Slasličarski učenec se takoj sprejme pri Emanu Illich, slasličar, Slovenska ulica 5. 1076

Večjo množino splitskega cementa odda »Hitroizid«. Vetrinska ulica 30. 1077 3-1

Šivalni stroj in velika oljnata slika »Salomonova sodba« edicije slikarja na prodaj. Ciril-Metodova ulica 18, pritičje levo. 1075

Dobro mleko za otroke se dobi vsak dan v mlekarni Ivana Golob, Slovenska ulica št. 16. 1040 6-5

Katera narodna boljše družina sprejme na hrano in stanovanje za 1922/23 dva dijaka (brata)? Ponudbe na upravo lista.

Ne pozabi naročnino!

Ne pozabi naročnino!

Ne pozabi naročnino!

Ne pozabi naročnino!

Ne pozabi naročnino!

Trgovski pomočnik

popolnoma večš specerij, ske stroke, knjigovodstva in samostojne slovenske in nemške korespondence, se takoj sprejme pri Nabavljalni zadrugi javnih nameštencev v Ptuj. Plača in pogoji po dogovoru. 1079

Prvovrsten

vinski kis

se zopet dobi pri tvrdki

Jaš & Lesjak

1078 Maribor

Šolska ulica 1

Kavarniška blagajničarka

prvovrstna, zanesljiva, samostojna moč, z večletno prakso, se proti dobri plači takoj sprejme. Ponudbe na upravo hotela »SLON«, Ljubljana. 1045 3-3

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Osim.